

לקראת הכינוס הדחוף של
ועדת החינוך של הכנסת

מבט לכנסת

יוסי רוזמן

עיתונאי ופעיל
חברתי בכנסת

האם ההר יוליד עכבר?

"חוק יו"ש" חושף את מה שנקרא: "הכל בכאילו"... ממשלה שניסתה להתעלם ולהראות שאפשר להניח את השליטה הישראלית בשטחים בצד, לטובת "החיים עצמם" (על פי הגדרתה). "חוק יו"ש", חשוב ככל שיהיה, ספק אם הישראלי הממוצע היה בכלל מודע לקיומו

מהו חוק יו"ש?

חוק תקנות שמאפשרות להחיל את החוק הישראלי הפלילי על תושבי "השטחים", מה שמכונה "היהודה ושומרון". מאז 1967 החוק מאושר כל חמש שנים ותוקפו מסתיים בסוף יוני בדרך קבע.

הארכת התקנות אושרה למעשה בממשלה, אך במליאת הכנסת טרם נמצא לה רוב, כיוון שמדובר בהחלטה ממשלתית. החוק יכול לעלות להצבעה במליאה בכל יום שני ורביעי.

מה קורה במצב בו החוק לא יעבור? אם החוק לא יעבור, למעשה סמכויות האכיפה הפלילית של מדינת ישראל וצה"ל ביהודה ושומרון, יצומצמו באופן דרמטי - מס הכנסה, הוצאה לפועל ותקנות כלכליות שונות לא יחולו בכל המקומות שמכונים "שטחים". כמו גם, לא ניתן יהיה להחזיק בבתי כלא בישראל מחבלים תושבי יו"ש שהורשעו בעבירות בבית משפט צבאי ביו"ש.

הדרמה

הדרמה סביב "חוק יו"ש", היא הוכחה נוספת באיזה בלון מנופח בפאתוס נמצאת "ממשלת השינוי" - בלון שכל רגע עלול להתפוצץ. ל"חוק יו"ש" השלכות רבות בכל הקשור בתושבים המתגוררים מעבר לקו הירוק - גם יהודים וגם ערבים. עד היום החוק חודש אחת לחמש שנים משנת 1967 (מלחמת ששת הימים). זהו חוק שספק אם הישראלי הממוצע היה בכלל מודע לקיומו. ההבטחה הגדולה של "ממשלת השינוי" היה להניח בצד נושאים אידיאולוגיים-עקרוניים לטובת "החיים עצמם" - כמו טיפול ביוקר המחיה, לפני הסדרת המתח בין הרשות השופטת והרשות המחוקקת, כמו שיקום משרדי הממשלה מנזקי השיתוק הפוליטי, לפני הכרעה בנושאי דת ומדינה, וכמו איחוי הקרעים בעם והרגעת השיח הפנימי, לפני העיסוק בנושא הנפיץ ביותר "גבולות הקבע של מדינת ישראל".

חגיגה קודרת

חגיגות השנה להקמת הממשלה מתקיימות תחת מזג אוויר קודר מבחינה פוליטית. ב"איגרת" שהוציא ראש הממשלה, בה הוא מנסה לשכנע את הציבור שהאופוזיציה זורעת רוח רעה בקרב העם כדי ליצור סופה, בה בעת, אי אפשר להתעלם מכך שקשיי התפקוד של הקואליציה נובעים בעיקר מעצם

העובדה שמדובר בניסוי פוליטי נועז וקיצוני ביותר שידעה קואליציה אי פעם במדינה. אז לבוא בטענות לאופוזיציה, או לאותו "רוב דומם" שאליו פונה נפתלי בנט, זה עלבון לאינטליגנציה. למרות שהגה השלטון נלקח מידי בנימין נתניהו בפעולה אמיצה ובוודאי גם לגיטימית, חשוב להבין, שכאשר ממשלה מחליטה לטפל בנושא מסוים ולהניח נושא אחר בצד, זו בעיה שצריך לתת עליה את הדעת, משום שזה לא פורמט שהמציאות הישראלית יכולה לקבל, ולכן שמשבר סביב "תקנות החירות ביהודה ושומרון" (חוק יו"ש), ועוד סביב יום השנה הראשון (ואולי גם האחרון) של "ממשלת השינוי", בצמוד ל-55 שנים למלחמת ששת הימים, זה הרבה יותר מאירוע פרלמנטרי. הקושי של הקואליציה להאריך את החוק, הוא סימן שלא ניתן לקיים שלטון יציב עם מפלגה ערבית, משום שאפילו רעים הפרגמטית (מבחינה מדינית), אינה מסוגלת להתחייב על תמיכה בחוק שמונע כאוס ביהודה ושומרון.

קואליציה של 61 ח"כים (לפני שהפכו ל-60), שנפרסת בין הגרעינים הקשים של הימין והשמאל, שיווקה לציבור כל העת, שניתן להתעלם מפרטים שכדי לשרוד, נח היה לה להתעלם מהם. נוסף את השיח החברתי בעשור האחרון שהתקיים בתקשורת וברשתות החברתיות אשר התלבש על המחאה החברתית של 2011 והפך את הקונספט של "סדר יום חברתי" לכדור שלג פופוליסטי, כנגד השלכות השלטון הישראלי בשטחים.

בקטנה

"ממשלת השינוי", מתוך החרדה מפני ממשלת נתניהו-בן גביר, חשבה אולי שנמצא הקסם שיעלים את השפן הזה. אפשר להבין את המהלך וצריך גם להעריך את הסנטימנט שמאחוריו. אלא שלטווח הארוך, נראה שהימין הוא המרוויח העיקרי מכל הסיפור, בכל הסקרים, הימין תמיד יהיה חלק בלתי נפרד מכל שלטון, עם נתניהו או בלעדיו. ואילו השמאל/מרכז הציוני, נמצא בכוננות ספיגה מתמדת. ההתעלמות מהנושאים החשובים כמו "חוק יו"ש", בין אם מתוך אידיאולוגיה או בין אם מתוך התמסרות מבוהלת לנרטיב של נתניהו, עד כה בכל מה שקשור ב"שטחים", עושה לנתניהו רק טוב. כי אצלו הזמן עובד הפוך, ככל שחולף הזמן, זה רק מחזק אותו יותר.